

ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Основні напрями роботи відділу: наукова робота провадиться у дослідному полі спостережень мисленнево-пізнавальних особливостей українського мовного та словесного культуротворення. Науково-дослідна праця відділу ґрунтується досвідом розлогої та широкоохопної концептосфери, де заактивізовано концепт словесності, завдяки чому ділянкові спостереження у мові та літературі набувають системного та комплексного, загалом – українознавчого – характеру. Із застосуванням таких підходів у здійсненні наукових досліджень стратегічно вирізняється творчо-естетичний досвід міфологемного структурування давніх та новочасних «текстових шарів» українського мовно-словесного культуротворення. Також особлива увага надається широким контекстовим зв'язкам, що виникали та постають в українській мовно-словесній культурі. За допомогою таких досліджень здійснюється докладніше прояснення, оприявлення та витлумачення смислів, закладених у словесно-культуротворчому досвіді «свого» мовосвіту. У цьому мисленневому просторі творча дія ґрунтується на екзистенційних практиках культуротворення, що провадяться завдяки акціональному (праксисному) зосередженню на «власній» творчій суб'єктності. Це явище має за основу творчу індивідуалізацію, де особове та гуртове виступають співтворцями та носіями «свого» імагінативного світу.

У своїх наукових розробках працівники відділу зосереджуються на вирішенні поняття спільнота і явища спільнотного єднання як середовища та суті творення українського смисло-культурного тексту і мисленневої самоорганізації українців у когнітивній парадигмі. Підґрунтям такого розгляду є системотворчий чинник термінологійного поля «словесність», завдяки якому простежується часова тяглість українських творчо-естетичних практик. Через рецептивну (сприйняттеву) схему «культурний кенозис» до уваги взято взаємини поміж книжним (письменством) та усним (фольклорним) досвідами в українському словесному культуротворенні. Розгляд здійснюється із залученням смислових та кодифікаційних схем, що систематизуються на основі етносеміотики та етностетики. У наукових напрацюваннях відділу є порівняльні дослідження, що виконуються у річищі етноімагології.

У відділовому доробку представлено такі напрями: форми репрезентації українського сучасного слово-культуротворення у дискурсах масової культури, цивілізаційні аспекти спільнотного згуртування в комунікативному просторі сучасної спільноти, специфіка сприйняття світових літературних явищ через мистецтво перекладу українською мовою, чинники та форми українського культурного самозбереження як самоохоронної дії українців «на поселеннях», спостереження світового українства у виконанні ним місії

пропагування України та українського через мистецтво слова, творчо-поведінкові моделі автора-комунікатора у «малих формах» тексту в українському (україноцентричному) сегменті та полі міжкультурного спілкування в Інтернеті.

Співробітники відділу

Анатолій Ціпко – доктор філологічних наук, завідувач відділу української філології НДІУ. Уся дослідницька праця науковця пов'язана з українознавством. Належить до першого аспірантського набору Інституту українознавства Київського університету імені Тараса Шевченка. Тема кандидатської дисертації: «Світоглядний симбіоз у психології світових образів в українській міфології» (захист відбувся 1997). Завідувач відділу порівняльних досліджень Інституту українознавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка (1997 – 2000), старший науковий співробітник Центру українознавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка (2000 – 2011), завідувач відділу української філології Науково-дослідного інституту українознавства МОН України (з 2014), співупорядник календаря-щорічника «Українознавство» (упродовж 2000 – 2009 здійснено видання 9-ох випусків).

Коло наукових зацікавлень

Українознавство, українська словесність, порівняльні літературознавчі дослідження, лінгвофольклористика, лінгвокультурологія, будівний і малярський досвід українців, релігієзнавство.

У доробку науковця – понад 160 публікацій.

Наукові праці:

Монографії:

1. Ціпко А. Духовна ліствиця давньоукраїнської словесності / А. Ціпко. – К. : МП «Леся», 2015. – 748 с.

2. Ціпко А. Гносео-естетична специфікація давньоукраїнської словесності / А. Ціпко. – К.: МП «Леся», 2016. – 746 с.

3. Ціпко А. Естетичні традиції та сакральний функціоналізм українського культового вбрання // Український *modus vestiendi* – спосіб зодягання: [колективна монографія]. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2008. – С. 42 – 73.

4. Ціпко А. Єрусалимський і римський концепти: практика політичної та духовної рефлексії // Українська перспектива: свідомісні та соціокультурні виміри: [колективна монографія]. – К.: Українська Видавнича Спілка, 2005. – С. 54 – 86.

5. Ціпко А. Мовна ретроспекція як культуротворче підґрунтя в дослідницькому пошуку, породженому добою Ю. Шевельова // Юрій Шевельов: виклик часу і відповідь науковця: [колективна монографія]. – К.: «МП Леся», 2010. – С. 46 – 72.

6. Ціпко А. Способи «увиходження» українців до світових літературно-культурних центрів у киево-княжю добу // Українство у світі: традиційність культури та спільнотні взаємини: [колективна монографія / за заг. ред. В. І. Сергійчука]. – К.: ЗАТ «Нічлава», 2004. – С. 62 – 83.

7. Ціпко А. Традиції художньо-образного «земле-опису» та науковий пошук ХХ ст. (культурогеографія Степана Рудницького) // Україна просторова в концепційному окресленні Степана Рудницького: [колективна монографія]. – К.: Українська Видавнича Спілка, 2003. – С. 70 – 82.

8. Ціпка А. Угрунтування української мовної єдності: співдія побутовальної практики та наукових змагань (XIX – XX ст.) // Український соціум: [колективна монографія]. – К.: Знання України, 2005. – С. 455 – 467.

9. Ціпка А. Україна і Близький Схід // Україна і Схід: панорама культурно-спільнотних взаємин: колективна монографія; [упоряд. В. Резаненко, А. Ціпка; передм. А. Ціпка]. – К.: Українська Видавнича Спілка, 2001. – С. 51 – 107.

Основні статті у вітчизняних виданнях:

1. Ціпка А. Княжий Київ – центрична ідея у підвалинах українського культуротворення // Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка: (філологічні науки). – 2011. – № 20. – Ч. IV. – С. 86 – 84.

2. Ціпка А. «Парахвіяльні» нариси як мовно-культурне джерело про історичну Чернігівщину // «В українській церкві велика була духовна сила...». – Ніжин, 2012. – С. 65 – 89.

3. Ціпка А. Печерська ідея та Печерський монастир в утвердженні духовного подвигу в київській християнській культурі // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». – Сер. Філологія. Літературознавство. – 2013. – Т. 222, Вип. 210. – С. 101 – 106.

4. Ціпка А. Семантична структура «світового дерева» в давньоукраїнському світогляді // Етнічна історія народів Європи. – 1999. – Вип. 1. – С. 86 – 90.

5. Ціпка А. Україна і світ. Модуси культурно-спільнотних взаємин // Українознавство. – 2000. – Вип. 3. – С. 49 – 53.

6. Ціпка А. Українська пісенна культура: творчий-естетичний досвід мелопоетики / А.

Ціпко // Українознавство. – 2017. – Вип. 3 (64). – С. 232 – 253.

7. Ціпко А. Українська словесна культура: системний модус пільного / А. Ціпко // Українознавство. – 2015. – Вип. 2 (55). – С. 114 – 119.

8. Ціпко А. Українці в історичному досвіді себевироблення, себевираження, себеконтролю // Українознавчий альманах. – 2010. – Вип. 2. – С. 189 – 192.

9. Ціпко А. Феодосій Печерський: художні форми життєвого уображення // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». – Сер. Філологія. Літературознавство. – 2010. – Т. 141, Вип. 128. – С. 112 – 115.

10. Ціпко А. Фольклор – світогляд: аксіологічні орієнтири українського культуротворення // Українознавчий альманах. – 2010. – Вип. 3. – С. 19 – 27.

Зарубіжні публікації:

1. Ціпко А. Вбрання-одяг-покривання: мотивні та образні структури тілесної семіотики у композитиві космологічного (світоустроєвого) тексту давньоукраїнської словесності / А. Ціпко // European multi scientific journal. – 2017. – № 1. – Р. – 47 – 54.

2. Ціпко А. Духовний чин «Київського тексту» в давньоукраїнській словесності // Black sea scientific journal of academic research. – May - June – V. 30. – I. 04. – Р. 46 – 50.

3. Ціпко А. Земля, влада та сила в образо-чині української словесної культури // Educatio. – 2015. – № 7 (14) - 1. – Р. 116 – 118.

4. Ципко А. Культурное пространство Книги и ее возвещательный чин в украинском духовном опыте // National Association of scientists. – 2015. – № 1 (6). – P. 43 – 46.
5. Ціпко А. Обряд – духовна спільнота як середовище творення смисло-культурного тексту / А. Ціпко // International scientific journal. – 2016. – I. 7. – P. 175 – 179.
6. Ципко А. Отцовское и материнское в украинской семье: способы и образы взаимодействия // Мужское и мужественное в современной культуре: Научные доклады и сообщения; [отв. редактор Н. Орлова]. – Спб., 2009. – С. 77 – 81.
7. Ципко А. Психо-восприятие тело-образа: парадигматический посыл древнего автора // Психология телесности: теоритические и практические исследования: Сборник статей II международной научно-практической конференции; [под. общ. ред Буренковой Е.]. – Пенза: ПГПУ им. В.Г. Белинского, 2009. – С. 79 – 85.
8. Ціпко А. Ризи-вбрання в образному композитиві явлення і відтворення часопростору в давньоукраїнському словесному тексті / А. Ціпко // Znanstvena misel. – 2017. – №4. – P. 101 – 105.
9. Ципко А. «Семантический союз» тело-образа и космо-структуры в творческой парадигме Киево-русской словесности // Black sea scientific journal of academic research. – 2014. – November. – V. 10. – I. 11. – P. 24 – 28.
10. Ципко А. Украинская семья: смысловые модусы сочетания отцовского и материнского текстов // Educatio. – 2014. – № 6. – V. 3. – P. 92 – 96.
11. Ципко А. Україна і християнський Схід: ієротопійне структурування смислів // Black sea scientific journal of academic research. – 2016. – March - April. – V. 29. – I. 3. – P. 49 – 54.
12. Ципко А. Українська хата як образ-модель космологічного (світоустроєвого)

споглядання // American scientific journal. – № 2 (2). – 2016. – Р. 66 – 69.

13. Ципко А. Часопростір священного в давньоукраїнській словесній культурі // Educatio. – 2015. – № 8 (15) - 3. – С. 24 – 26.

14. Tsipko A. Artist photology in the Kyivan-Jerusalem space text: ancient writing and folklore creative experience / A. Tsipko // Magyar tudományos journal. – 2017. – №4. – Р. 42 – 47.

15. Tsipko A. Church-home as «concentrum» for creation the spatial text in Ukrainian ancient verbal culture / A. Tsipko // Slovak international scientific journal. – 2017. – №4. – Р. 70 – 75.

16. Tsipko A. Cosmo-mythological ground for the establishing the model text and semantic structure in the Ukrainian ancient verbal culture / A. Tsipko // The scientific method. – 2017. – №5. – V. 2. – Р. 21 – 27.

17. Tsipko A. «Kyivan text» of Ukrainian ancient verbal culture: hierotopic projections and semantics / A. Tsipko // Austria science. – 2017. – №2. – Р. 108 – 114.

Посібники:

1. Пізнаємо Україну. Узнаем Украину. Discover Ukraine. Посібник для учителів та учнів недільних шкіл українського зарубіжжя. – К.: МП «Леся», 2007. – 172 с. (у співавторстві).

2. «Українознавство»: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Видавн.-полігр. центр «Київський університет», 2008. – 672 с. (у співавторстві).

3. Український світ. Посібник: Навчально-методичний комплекс для вчителів недільних шкіл українського зарубіжжя. – Ч. 1. – К.: МП «Леся», 2009. – 152 с. (у співавторстві).

Олександр Хоменко – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу української філології НДІУ. Тема дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук: «Студії над художньою словесністю у формуванні спільнотної ідентичності українців першої третини ХІХ століття» (захист за спеціальністю 09.10.12 – українознавство відбувся 2016 р.).

Коло наукових зацікавлень

Концепт «художня словесність» в оперативному полі сучасної гуманітаристики; дослідження усної та писемної словесності як чинника розвитку українознавства у першій половині ХІХ ст.; шевченкоцентричні доміанти осмислення українського фольклору та красного письменства; ідея «соборності» як визначальна інтелектуальна стратегія нової української літератури; українознавчі виміри національного письменства ХХ – ХХІ ст.; українська поезія доби Незалежності як семіотичний феномен; гуманітарні аспекти політико-мілітарної кризи в Донецькому краї.

Загальна кількість публікацій – близько 120.

Наукові праці:

Монографії:

1. Хоменко О. Національне письменство як художнє українознавство: ідеї, постаті, естетичні практики / О. Хоменко – К.; НДІУ, 2008. – 528 с.

2. Хоменко О. Національна художня словесність у системі українознавства ІХ – ХVІІІ століть/ О. Хоменко – К.: Національний науково-дослідний інститут українознавства та всесвітньої історії, 2013. – 360 с.

3. Хоменко О. Українська художня словесність як концентр українознавства / О. Хоменко // Українці у світовій цивілізації і культур: Колективна українознавча монографія [Методологічний том] – К.:НДІУ, 2008. – С. 345 – 361.

4. Хоменко О. Українська людина і земля в художній словесності Київської Русі / О. Хоменко // Українська земля і люди. Український етнос у світовому часопросторі: Колективна монографія / За ред. П. П. Кононенка. – К.: ННДІУВІ, 2011. Том 1. Від давнини до XIV ст. – С. 464 – 543.

5. Хоменко О. Українська людина і земля в національній художній словесності XV – першої половини XVI століття: епоха Ренесансу; Українська людина і земля в національній художній словесності XVI – XVIII століть: доба Бароко / О. Хоменко // Українська земля і люди. Український етнос у світовому часопросторі: Колективна монографія / за ред. П. П. Кононенка – К.: ННДІУВІ, 2012. Том 2. XVI – XVIII ст. – С. 431 – 512.

Основні статті у вітчизняних виданнях:

1. Хоменко О. Українська література як структурована єдність регіональних текстів: українознавчий аспект проблеми // Українознавство. – 2003. – № 1. – С.103 – 110.

2. Хоменко О. Григорій Косинка як вербальний практикум: ідеологія модернізації та автентика надчасся // Українознавство. – 2004. – № 3 – 4. – С. 241 – 247.

3. Хоменко О. Одвага. Непохитність. Чистота (Три іпостасі О. Ольжича – поета, археолога, революціонера) // Українознавство. 2007. – № 3. – С. 33 – 41.

4. Хоменко О. Візія української словесності і візія України: пролегомени до теми «Анатолій Погрібний – українознавець». – Українознавство. 2008. – № 1. – С. 32 – 39.

5. Хоменко О. «Захар Беркут» Івана Франка – метатекст української духовості: погляд із XXI ст. //Матеріали Міжнародної наукової конференції «Іван Франко і новітнє українство». – Дрогобич: Посвіт, 2009. – С. 135 – 161.
6. Хоменко О. Михайло Максимович – фундатор українознавчого вивчення феномену художньої словесності // Українознавство. 2010. – № 2. – С. 19 – 27.
7. Хоменко О. Студії над українсько художньою словесністю як чинник самопізнання та духової консолідації українства у 20-40-х роках XIX століття // Українознавство. 2011. – № 1. – С. 104 – 117.
8. Хоменко О. Українознавча природа універсалізму Шевченкового «Букваря» // Україна у світовій історії. – К., 2014. – № 3. – С. 11 – 20.
9. Хоменко О. Шевченко як світоглядні підстави Акту Злуки: українознавчі трансформації історичного феномена // Українознавство. – 2015. – № 1(55). – С. 29 – 43;
10. Хоменко О. Історіографічний вимір дослідження художньої словесності в українознавстві 20-40-х років XIX ст. // Українознавство. – 2016. – № 1(58). – С. 99 – 127.
11. Хоменко О. «Рік великого перелому»: середня освіта на окупованих теренах Донбасу у 2014-му / О. Хоменко // Російська окупація і де окупація України: історія, сучасні загрози та виклики сьогодення: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 2016). – К.: МП «Леся», 2016. – С.201 – 210.
12. Хоменко О. Сув'язь слова та історії / О. Хоменко // Історія в проєкціях художнього слова доби Незалежності: збірник текстів для уроків української мови / Упоряд.: О. Хоменко, А. Гулай, С. Чмільова, Н. Клименко, О. Овсіюк. – К.: 2015. – С. 123 – 163.
13. Хоменко О. 15 років часопису «Українознавство» / О. Хоменко // Українознавство. –

2016. – № 1. – С. 8 – 15.

14. Хоменко О. «Школа М. Максимовича» як інтелектуальний простір формування спільнотної ідентичності українців» / О. Хоменко // Українознавство. – 2017. – № 1 – 2. – С. 132 – 152.

15. Хоменко О. «Українознавство «воюючої України» в просторі інтелектуальних викликів сучасності» / О. Хоменко // Українознавство. – 2017. – № 3. – С. 8 – 41.

16. Хоменко О. Від «мирного повстання» проти компартійної номенклатури до формування кримінального анклаву: соціогуманітарні виміри Донеччини у 90-х роках ХХ століття / О. Хоменко // Українознавство. – 2017. – № 4. – С. 8 – 31.

Зарубіжні публікації:

1. Хоменко А. Шевченко в Петербурге: инициация кшатрия // Материалы IV Международного семинара «Шевченковский Петербург»: к 190-летию со дня рождения Т.Г. Шевченко. – Спб: 2005. – С.41 – 46.

2. Хоменко О. Историчні передумови становлення аналітичної концепції осмислення художньої словесності в українознавстві / О. Хоменко // *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe*. – Warszawa, 2016. – № 3. – С. 25 – 31.

Посібники:

1. Українська література в системі українознавства: Посібник / Укл. П. П. Кононенко, С. П. Денисюк, О. А. Хоменко. – К.: «ЛДЛ», НДІУ, 2005. – С. 166 – 212. (у співавторстві).

2. Хрестоматія з української літератури: Для учнів 10 кл. серед. загальноосвіт. шкіл. – К.ТОВ «ЛДЛ», 2000. – 960 с.(у співавторстві).

3. Хрестоматія з української літератури: Для учнів 11 кл. серед. загальноосвіт. шкіл. – К.ТОВ «ЛДЛ», 2004. – 1056 с.(у співавторстві).

4. Історія в проєкціях художнього слова доби Незалежності: збірник текстів для уроків української мови – К.: НДІУ, 2015. – 168 с. (у співавторстві).

Наталя Осадча – науковий співробітник відділу української філології НДІУ.

Коло наукових зацікавлень

Українознавство, українська мова, соціолінгвістика. Працює над дисертаційним дослідженням «Мова як чинник національної консолідації (на прикладі України)».

Загальна кількість публікацій – близько 15.

Наукові праці:

1. Карпенко Н. С. Анкетування як метод соціолінгвістики (на матеріалах опитування школярів Полтавщини) / Н. С. Карпенко // Українознавство. – 2005. – № 2. – С. 90 – 93.

2. Карпенко Н. С. Українська мова в середовищі іноземців» (на прикладі ісламського

суспільно-культурного центру «Аррайд») / Н. С. Карпенко // Українознавство. – 2005. – № 3. – С. 165 – 167.

3. Карпенко Н. С. Українська мова у внутрішкільному управлінні / Н. С. Карпенко // Українознавство. – 2005. – № 4. – С. 101 – 103.

4. Карпенко Н. С. Мова як засіб консолідації // Зб. наук. пр. НДІУ // Н. С. Карпенко – К.: Поліграфічний центр «Фоліант», 2006. – Т. IX. – С. 103 – 107.

5. Карпенко Н. С. Мова з погляду філософських парадигм // Зб. наук. пр. НДІУ. На пошану проф. С. Я. Єрмоленко / Н. С. Карпенко. – К.: Українське агентство інформації та друку «Рада», 2007. – Т. XVII. – С. 76 – 85.

6. Карпенко Н. С. Порівняльний аналіз лінгвістичних та філософських джерел. Особливості визначення терміну мова / Н. С. Карпенко // Українознавство. – 2007. – № 1. – С. 190 – 193.

7. Карпенко Н. С. Особливості класичного підходу до дослідження феномену мови // Українознавство. – 2009. – № 2. – С. 158 – 161.

8. Карпенко Н. С. Реалізація психологічної складової у підручниках з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів (на прикладі підручників для 5 класу) / Н. С. Карпенко. – К., 2009. – Т. XXV. – С. 297 – 306.

9. Карпенко Н. С. Можливості побудови анкети в соціолінгвістиці (на прикладі анкети для вихованців закладів інтернатного типу) / Н. Карпенко // Українознавство. – 2010. – № 3. – С. 103 – 107.

10. Карпенко Н. С. Роль мови в системі чинників консолідації українського суспільства // Сьогодення українського мовного середовища. Вип. 2. – К., 2010. – С. 58 – 67.

11. Карпенко Н. С. «Мова як засіб національної самоідентифікації українців» // Гуманітарні проблеми становлення сучасного фахівця: Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції 29 – 31 березня 2006 р. – К. – Т. 3. – С. 41 – 42.
12. Карпенко Н. С. Реалізація психологічної складової у підручниках з рідної мови для ЗНЗ // Українська освіта у світовому часопросторі: Матеріали Третього Міжнародного конгресу (м. Київ, 21 – 22 жовтня 2009 р.). – К.: Українське агентство інформації та друку «Рада», 2009. – Кн. 1. – 400 с.
13. Осадча Н. С. Підвищення кваліфікації в українознавчій парадигмі: штрихи до історії / Н. Осадча // Українознавство. – № 2(47). – 2013. – С. 122 – 127.
14. Осадча Н. С. Тенденції функціонування української мови у період з 2010 – 2015 рр. // Мовний простір слов'янського світу: досвід і перспективи: Матеріали II Всеукраїнської міждисциплінарної конференції, 27 травня 2016 р., м. Київ. – К.: НаУКМА, 2016 р. // Електронний репозитарій НаУКМА у розділі «Матеріали конференцій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/>.
15. Осадча Н. С. Проблеми двомовності в українській державі: постколоніальний дискурс / Н. Осадча // Українознавство. – № 2(59). – 2016. – С. 164 – 180.
16. Осадча Н. Українська мовна картина світу: інтерпретаційні моделі інтегративного потенціалу/ Н. Осадча // Українознавство. – № 3(64). – 2017. – С. 201 – 213.

Посібники:

1. Соціолінгвістичний моніторинг мовою статистики: зб. матеріалів / [за ред. А. Ю. Пономаренко] – К.: НДІУ, 2006. – 96 с. (у співавторстві).

2. Пономаренко А. Ю., Карпенко Н. С., Білоус-Копкова О. В. Навчально-методична література з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів: Бібліографічний покажчик. – К.: НДІУ, 2007. – 80 с. (у співавторстві).

3. Українські мовознавці та письменники-мовотворці: Довідник / [за ред. С. Єрмоленко]. – К., 2008. – 348 с. (у співавторстві).

Наталя Філатова – молодший науковий співробітник відділу української філології НДІУ.

Коло наукових зацікавлень

Українознавство, українська мова, соціолінгвістика, лінгвокультурологія, знаково-інформаційний простір українськомовного Інтернет-сегменту. Працює над дисертаційною темою: «Філософські та лінгвоукраїнознавчі аспекти комунікації в Інтернеті».

Загальна кількість публікацій – понад 10.

Наукові праці:

1. Безсмертна Н. С. Функціонування складносурядних речень з єднальними сполучниками у художніх та фольклорних текстах // Збірник наукових праць НДІУ. Том XVII. – К., 2007. – С. 343 – 351.

2. Безсмертна Н. С. Сучасний стан телебачення для дітей та юнацтва і його вплив на формування мовної особистості. // Українська освіта у світовому часопросторі: матеріали Другого Міжнародного конгресу (м. Київ, 25 – 27 жовтня 2007 р.). – К. : Українське агентство інформації та друку «Рада», 2007. – Кн. 1. – С. 50 – 52.

3. Безсмертна Н. С. Стилістичне функціонування антонімів у поезії Миколи Вінграновського // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – К.: Українське агентство інформації та друку «Рада», 2008. – Т. XX. – С. 250 – 257.
4. Безсмертна Н. С. Українська національна ідея: філософські та лінгвальні параметри поняття (на матеріалі інтернет-комунікації) // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – К.: Українське агентство інформації та друку «Рада», 2009. – Т. XXIV. – С. 372 – 380.
5. Безсмертна Н. С. Філософські та лінгвальні аспекти комунікації в Інтернеті та їх зв'язок із системою знань про Україну (на прикладі поняття «менталітет») // Українська освіта у світовому часопросторі: Матеріали Третього Міжнародного конгресу (м. Київ, 21 – 22 жовтня 2009 р.). – К.: Українське агентство інформації та друку «Рада», 2009. – Кн. 1. – С. 52 – 54.
6. Безсмертна Н. Світоглядні орієнтири особистості та їх реалізація в Інтернеті // Українознавство. – 2011. – № 1. – С. 147 – 152.
7. Безсмертна Н. Поняття «комунікація» у філософському аспекті // Українознавство. – 2011. – Число 2. – С. 163 – 166.
8. Філатова Н. Постаць Тараса Шевченка у комунікативній практиці інтернет-користувачів / Наталія Філатова // Українознавство. – № 4 (57). – 2015. – С. 186 – 201.
9. Філатова Н. «Лінгвальний аналіз повідомлень комунікантів в інтернет-просторі (на прикладі постаті Т. Шевченка) // Мовний простір слов'янського світу: досвід і перспективи: Матеріали II Всеукраїнської міждисциплінарної конференції, 27 травня 2016 р., м. Київ. – К.: НаУКМА, 2016 р. // Електронний репозитарій НаУКМА у розділі «Матеріали конференцій» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/>

10. Філатова Н. Мовна ситуація у Донецькій області в умовах незалежної України / Н.Філатова // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К.: «Видавництво «Гілея», 2017. – Вип. 122 (7). – С. 112 – 118.

11. Філатова Н. Мовна ситуація у Донецькій області у контексті етнокультурних тенденцій років агресії Росії проти України / Н.Філатова // ЕТНІЧНА ІСТОРІЯ НАРОДІВ ЄВРОПИ: Збірник наукових праць. – Вип. 53. – К., 2017. – С. 165 – 176.

Посібники:

Українські мовознавці та письменники-мовотворці: Довідник / [за ред. С. Я. Єрмоленко]. – К., 2008. – 348 с. (у співавторстві).

Юліана Шинкарик – молодший науковий співробітник.

Коло наукових зацікавлень

Українознавство, семіотичний аналіз українського казкового корпусу, сучасний досвід українського книготворення (книговидання), українсько-польські пітературні взаємини.

У доробку дослідниці – понад 5 друкованих праць.

Наукові праці:

1. Ванчура Ю. Вічне слово Роберта Бернза / Ю. Ванчура// Українознавство. – 2010. – № 4. – С. 345 – 246.

2. Ванчура Ю. Українська освіта за кордоном: підсумки і перспективи / Ю. Ванчура // Українознавство. – 2010. – № 3. – С. 28 – 30.

Зарубіжні публікації:

1. Шинкарик Ю. Культурно-ідейні виміри видань казок Івана Франка в кінці XIX століття і на сучасному етапі / Ю. Шинкарик // ScieneRise. – № 9. – 2017. – С. 48 – 52.

У відділі також працювали:

Ольга Смольницька, працювала у відділі упродовж 2014 – 2017 як старший науковий співробітник.

У доробку – близько 80 публікацій, з них – одна індивідуальна монографія, 3 зарубіжні публікації.

Коло наукових зацікавлень

Українознавство, українське літературознавство та філософія кінця XIX – початку XXI ст.; творчість Віри Вовк; релігійна символіка в компаративному аналізі; крос-культурний аспект; латиноамериканістика; перекладознавство.

Окремі наукові праці:

Монографії:

Смольницька О. О. Філософсько-методологічні засади літературознавчих досліджень в Київському університеті кінця XIX – початку XX ст.: Монографія. – К., 2013. – 208 с.

Основні зарубіжні публікації:

1. Смольницька О. Особливості змалювання народного католицизму в творчості Віри Вовк: компаративний аналіз українського та латиноамериканського магічного реалізму / Ольга Смольницька // *Spheres of Culture*. – Volume VIII. – Lublin 2014. – С. 252 – 258. (Olha Smolnytska. The Presentment of the Folk Catholicism in the Works of Wira Wowk: Comparative Analysis of Ukrainian and Latin-American Magic Realism).

2. Смольницька О. Гендерна інтерпретація у збірці Віри Вовк Карнавал: міфологічний аспект / Ольга Смольницька // *Ukraina: narracje, języki, historie*, red. nauk. M. Gaczkowski, red. prow. J. Klyus; rec. G. Hryciuk, P. Józwickiewicz, K. Kusal, A. Matusiak; *Stowarzyszenie Badaczy Popkultury i Edukacji Popkulturowej „Trickster”*, Wrocław 2015. – S. 83 – 94.

Оксана Шевчук, працювала у відділі упродовж 2015 – 2017 як молодший науковий співробітник.

Коло наукових зацікавлень

Українознавство, культурне самозбереження та самоідентифікація української спільноти в Південній Америці, латиноамериканська шевченкіана; релігійно-громадське життя, рідномовне шкільництво в діаспорі.

У доробку дослідниці – близько 10 публікацій.

Окремі наукові праці:

1. Шевчук О. Втілення пам'яті про Тараса Шевченка в Південній Америці як символ самозбереження і самоідентифікації українців / Оксана Шевчук // Матеріали Всеукраїнської наукової конференції «Шевченкове слово та духовна наука: поліфонія в часі» З нагоди 175-ої річниці виходу у світ «Кобзаря». – К.: НДІУ, 2015. – С. 136 – 142.
2. Шевчук О. С. Постать Шевченка у культурному самозбереженні південноамериканських українців / Оксана Шевчук // Українознавство. – 2015. – № 2. – С. 139 – 150.
3. Шевчук О. С. Перші священики-місіонери УГКЦ в Аргентині та їхній вплив на формування української спільноти / Оксана Шевчук // Українознавство. – 2015. – № 3. – С. 216 – 228.
4. Шевчук О. С. Діяльність українських жіночих організацій Південної Америки: від створення до початку 1950-х років / Оксана Шевчук // Українознавство. – № 1 (58). – 2016. – С. 246 – 257.

Світлана Чмільова – кандидат історичних наук, працювала у відділі упродовж 2014 – 2016 як науковий співробітник.

Коло наукових зацікавлень

Дискурс національної культури у соціальному просторі сучасного українського села; семіотико-культурологічні виміри процесів цивілізаційної трансформації модусу буття особистості та спільноти в українському селі Середньої Наддніпрянщини; культурний розвиток національних меншин в сучасній Україні; українознавчі пріоритети сучасної

культурно-просвітницької роботи; інноваційні технології в методиках викладання української мови; концепт національної пам'яті в просторі глобальних викликів початку III тис.; історико-культурне краєзнавство Черкаського краю. Загальна кількість публікацій – близько 30.

Окремі наукові праці:

Монографії:

1. Чмільова С. Діяльність закладів культури в українському селі в 90-х роках ХХ – на початку ХХІ століття (за матеріалами Черкаської області): монографія / С. Чмільова / Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, НДІ українознавства. – Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. – 263 с. (у співавторстві).

Статті у вітчизняних виданнях:

1. Чмільова С. Відновлення спільної історичної пам'яті як чинник розвитку українсько-польських відносин на сучасному етапі / С. Чмільова // Україна у світовій історії. – 2014. – № 4. – С. 123 – 132.

2. Чмільова С.В. Кадрове забезпечення галузі культури в сучасному українському селі / С. Чмільова // Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства. – К. : Українське агентство інформації та друку «Рада», 2009. – Т. XXV. – С. 337-347.

3. Чмільова С. Культурно-дозвілєві пріоритети сучасного селянина та можливості їх задоволення в клубному закладі (за матеріалами соціологічного опитування сільського населення Черкаської області) / С. Чмільова // Гуржіївські історичні читання. – 2013. – Вип. 6. – С. 256 – 259.

4. Чмільова С. Розвиток сфери культури села в незалежній Україні: історіографія питання / С. Чмільова // Українознавство. – 2013. – № 2. – С. 86 – 90.

5. Чмільова С. Систематизація літератури з методики викладання української мови у карткових каталогах бібліотек / С. Чмільова // Українознавство. – 2013. – № 1. – С. 82 – 85.

6. Чмільова С. Українознавче наповнення змісту роботи закладів культури в сільському середовищі / С. Чмільова // Гуржіївські історичні читання. – 2011. – Вип. 4. – С. 183 – 185.

7. Чмільова С. Умови роботи сільських закладів культури клубного типу в 90-х роках ХХ - на початку ХХІ ст. (за матеріалами Черкаської області) / С. Чмільова // Український селянин. – 2014. – Вип. 14. – С. 88 – 90.

Посібники:

1. Чмільова С. Історія в проекціях художнього слова доби Незалежності: збірник текстів для уроків української мови / С. Чмільова.– К.НДІУ, 2015. – 168 с. (у співавторстві).
-